

**BÀI GIẢNG: CÔNG THỨC VIẾT MỞ BÀI/KẾT BÀI, MỞ ĐOẠN/KẾT ĐOẠN
TRONG NGHỊ LUẬN VĂN HỌC**
CHUYÊN ĐỀ: CÔNG THỨC VIẾT NGHỊ LUẬN VĂN HỌC
MÔN: NGỮ VĂN
GIÁO VIÊN: TRẦN HƯƠNG GIANG

MỤC TIÊU

- ✓ *Nắm được các vấn đề cơ bản về nghị luận văn học*

I. YÊU CẦU

1 Mở bài và mở đoạn

CÔNG THỨC:

Tác giả

Tác phẩm

Cảm nhận
chung

- Mở bài: viết một đoạn văn (từ 3 câu trở lên)
- Mở đoạn: viết một câu

2 Kết bài và kết đoạn

CÔNG THỨC:

Khẳng định lại
quan điểm

Tác động đến
cảm xúc của
bản thân

- Kết bài: viết một đoạn văn (từ 3 câu trở lên)
- Kết đoạn: viết một câu

3 Công thức viết từng phần

a. Mở đoạn và mở bài

Mở đoạn

Công thức Trực tiếp: tác phẩm + tác giả + cảm nhận chung

Trong đoạn trích đã cho trích trong truyện/bài thơ/tác phẩm A, tác giả B đã để lại trong lòng người đọc nhiều cảm nhận sâu sắc.

- khơi gợi trong người đọc những rung động và suy ngẫm sâu xa.
- mang đến những ấn tượng khó phai trong lòng độc giả
- gợi mở trong lòng người đọc nhiều suy tư và xúc cảm chân thành
- để lại dấu ấn đậm nét trong tâm trí người đọc.

- mở ra cho người đọc những cảm nhận mới mẻ, giàu ý nghĩa.

Công thức Gián tiếp: Dẫn dắt + tác phẩm + tác giả + cảm nhận chung

- Với nghệ thuật tinh tế và cảm hứng nhân văn, tác phẩm A của tác giả B + cảm nhận chung
- Văn chương với sức mạnh lay động lòng người, tác phẩm A của tác giả B + cảm nhận chung
- Dưới ngòi bút tài hoa của tác giả B, tác phẩm A + cảm nhận chung.
- Thực hiện sứ mệnh của người nghệ sĩ, nhà văn B cùng với tác phẩm A của mình + cảm nhận chung

(Dẫn dắt từ chức năng của văn học, sứ mệnh của người nghệ sĩ, đặc trưng của thể loại....)

Mở bài

Công thức Trực tiếp: tác giả + tác phẩm + cảm nhận chung

- Nhà văn A - gương mặt nổi bật của nền văn học Việt Nam và tác phẩm B là một trong những tác phẩm tiêu biểu trong sự nghiệp sáng tác của ông. Nhắc đến B, người ta không thể nào không nhắc tới + với nội dung sâu sắc và hình thức nghệ thuật vô cùng độc đáo, mở ra trong lòng người đọc nhiều suy ngẫm.
- Tác giả A là cây bút xuất sắc trong dòng chảy văn học Việt Nam và một trong những tác phẩm ghi dấu tên tuổi của ông không thể không kể đến B. Kiệt tác B lôi cuốn người đọc trên nhiều phương diện, chứa đựng chủ đề sâu sắc và những nét độc đáo về hình thức nghệ thuật

Công thức Gián tiếp: dẫn dắt + tác giả + tác phẩm + cảm nhận chung

+ Dẫn dắt từ đề tài:

- Từ mảnh đất màu mỡ của đề tài A, biết bao nhà văn, nhà thơ đã gieo vào đó những hạt mầm sáng tạo. Trong dòng chảy ấy, tác giả B với C đã gọi mở những trang viết vừa sâu sắc về nội dung vừa độc đáo về nghệ thuật, để lại dư âm lắng đọng trong trái tim người đọc.
- A vốn là một đề tài khó khai thác, nhưng với ngòi bút tài hoa, tác giả B đã đem hết tâm huyết để xây dựng nên C – đưa con tinh thần đặc sắc viết về... Truyện ngắn/Thi phẩm ấy không chỉ để lại dấu ấn trong lòng độc giả bởi nghệ thuật độc đáo mà còn khơi mở những cảm nhận mới mẻ, sâu sắc.

+ Dẫn dắt từ một nhận định/ý kiến:

A đã từng quan niệm “trích”. Quả thật, văn chương với sứ mệnh.... và truyện ngắn/bài thơ B của tác giả C là một tác phẩm như vậy. Cảm nhận chung.

Nhà văn Nguyễn Minh Châu từng quan niệm: “Thiên chức của nhà văn là suốt đời đi tìm những hạt ngọc ẩn giấu trong bề sâu tâm hồn con người.” Quả thật, văn chương không chỉ soi chiếu vào những nỗi đau để cảm thông cho kiếp người bất hạnh, mà còn phát hiện và tôn vinh những vẻ đẹp khuất lấp sau lầm than, từ đó khơi dậy trong lòng người đọc tình thương yêu và niềm tin vào cuộc sống. Ở phương diện ấy, với ngòi bút tinh tế cùng nghệ thuật độc đáo, tác phẩm A của nhà văn B đã để lại dư âm sâu lắng, trở thành thanh âm ngân mãi trong trái tim bạn đọc.

+ Dẫn dắt từ kiến thức lí luận văn học

Kiến thức lí luận + tác phẩm + tác giả + cảm nhận chung

(Dẫn dắt từ chức năng của văn học, nhà văn, đặc trưng thể loại,...)

Văn học là tấm gương phản chiếu hiện thực khách quan, ghi lại niềm vui, nỗi buồn của con người qua từng giai đoạn lịch sử: đau cùng nỗi đau mất nước, hân hoan trong niềm vui chiến thắng, xót xa với kiếp người nông dân và đồng cảm trước những trần trở nội tâm. Từ điểm nhìn ấy, tác phẩm A của nhà văn B đã khắc họa bức tranh về ... bằng nghệ thuật độc đáo, đồng thời gửi gắm những tình cảm sâu sắc khiến người đọc rút ra nhiều bài học ý nghĩa.

b. Kết đoạn và kết bài

Kết đoạn

Công thức: Như vậy/Tóm lại + Khẳng định giá trị tác phẩm/tài năng tác giả + cảm xúc của bản thân/liên hệ bài học

- Như vậy, tác phẩm A không chỉ giàu giá trị nghệ thuật mà còn chứa đựng ý nghĩa nhân văn sâu sắc để lại dư âm trong lòng người đọc hôm nay và mai sau mà còn góp phần khẳng định tên tuổi của nhà văn/nhà thơ B trên diễn đàn/dòng chảy văn học.

- Tóm lại, dưới ngòi bút tài hoa, nhà văn A đã dựng nên bức tranh về + nội dung và có lẽ vì thế mà tác phẩm B vẫn giữ nguyên giá trị nhân văn sâu sắc cho đến hôm nay

- Có thể nói rằng, tác phẩm B không chỉ là câu chuyện về + nội dung mà còn là lời nhắc nhở về.... để ta càng thấm thía rằng + bài học.

Kết bài

Công thức 1: Như vậy/Tóm lại? Có thể khẳng định rằng + Khẳng định giá trị tác phẩm/tài năng tác giả + cảm xúc của bản thân/liên hệ bài học

Công thức 2: Trích dẫn + Khẳng định giá trị tác phẩm/tài năng tác giả + cảm xúc bản thân/liên hệ bài học

Tóm lại, với nghệ thuật [nghệ thuật đặc sắc của tác phẩm], tác giả B đã thành công truyền tải những bài học sâu sắc, giàu ý nghĩa đến với nhiều thế hệ bạn đọc. [Bài học/triết lý rút ra] như một lời nhắc nhở cứ vang vọng mãi trong tâm trí chúng ta. Có lẽ chính vì thế, “A” đã góp phần không nhỏ trong việc khẳng định vị trí và tên tuổi của B trong dòng chảy văn học nước nhà.

- Như vậy, bằng phong cách [phong cách nghệ thuật], tác giả A đã để lại cho văn học Việt Nam “Tác phẩm B” như một [hình tượng/khúc ca/bản hòa âm] giàu sức sống. Tác phẩm không chỉ là [nội dung, giá trị tư tưởng] mà còn minh chứng cho quy luật của cuộc sống: [quy luật, triết lý rút ra]. Đọc tác phẩm hôm nay, ta càng thấm thía hơn điều đó, và có lẽ cũng giống như ta, biết bao độc giả khác cũng vậy, khiến cho tác phẩm vẫn ngân vang mãi những thông điệp đẹp đẽ trong lòng người.

- Văn học giống như ngọn đèn tỏa sáng, vừa phản chiếu hiện thực, vừa soi rọi tâm hồn con người. Trong ánh sáng ấy, tác phẩm A của tác giả B không chỉ thành công khắc họa [nội dung bao trùm] với nghệ thuật [nghệ thuật nổi bật] mà còn khắc sâu bài học về [bài học]. Tác giả đã giúp ta biết trân trọng những giá trị tốt đẹp và sống một cuộc đời giàu tình yêu thương hơn.